

ZPÍVEJTE HOSPODINU PÍSEŇ NOVOU

Ž 149

kázání ze soboty 4. 1. 2014 – br. Michal Balcar

Úvod

Minulý týden jsme vstoupili do nového roku 2014. Rok je doba určená oběhem Země kolem Slunce, ale jeho začátek a konec je čistě lidské rozhodnutí. Jeden den je posledním dnem roku, další začíná rok nový. Všichni tento přelom vítáme a chápeme jako příležitost něco uzavřít. Bilancujeme, děkujeme či litujeme toho, co je pryč. Zároveň hledíme do budoucnosti s nadějí, že bude lepší. Bývá novoročním zvykem dávat si předsevzetí. Já si je moc nedávám. S tak slabou vůlí jako mám já, to ani jinak nejde. Velmi dobře si pamatuji na poslední rok, kdy jsem si dal úspěšné předsevzetí. 31. 12. 2004 měl Jonáš naposledy dudlík a 1. 1. 2005 už byl bez dudlíku (dělat novoroční předsevzetí za druhé bych dokázal). V Bibli se mluví o starých věcech a nových věcech a o oslavě a já bych chtěl dnes otevřít text s touto tematikou.

Žalm 149

Halleluja. Zpívejte Hospodinu píseň novou, jeho chválu v shromáždění věrných! Ať se Izrael raduje ze svého Tvůrce, ať synové Sijónu jásají nad svým Králem, ať tanečním rejem chválí jeho jméno, ať mu pění žalmy při bubnu a při citeře.

Hospodin má ve svém lidu zalíbení, pokorné oslaví spásou.

Věrní ať jásají v slávě, ať plesají na svých ložích. Ať svým hrdlem vyvyšují Boha, s dvojsečným mečem v svých rukou, aby nad pronárody konali pomstu, tresty na národech, aby spoutali řetězy jejich krále, železnými okovy ty, kdo jsou u nich ve cti, aby na nich vykonali soud, jak o tom psáno. Je to čest pro všechny jeho věrné. Halleluja.

Textové poznámky

- Žalm začíná a končí slovem „Halleluja“. Teorie, která říká, že žalmy byly původně písněmi, které se zpívaly během staroizraelské bohoslužby, vnímá úvodní i závěrečné „halleluja“ jako notový pokyn. Starověký hudebník tedy četl: „Naplno, celou duší, celým srdcem“. Soudobý hudebník by četl: „fortissimo“

- Oslava Hospodina, ke které jsme vyzýváni, je emocionální, vášnivá, strhující. Není to oslava v nitru, ale oslava divoká a bouřlivá. Jak máme slavit?

1. tanečním rejem! Šokující biblická výzva zvláště pro nás střeoevropské (poloněmecké) adventisty sedmého dne. „Běda kdyby někdo chtěl tancovat! A dokonce ve sboru! To by se snad musely zhroutit stěny modlitebny!“ Jenže zde jsme biblickým textem přímo vyzýváni k tanci. Navíc se nejedná o ledajaký tanec. Tancem máme oslavovat Boha!
2. při bubnu a citeře. Žalmista nechce, aby sborem zněla chrámová, meditativní, sebezpytující hudba. Hospodina máme slavit hudbou, která s člověkem šije, jen jen vyskočit a dát se do tance. Vždyť buben a citara i tanec oslavují Hospodina!
3. sloveso „jásají“ použité ve verši 5. Ize též přeložit výrazy „výskají, pokřikují.“

Co z toho vyplývá?

Nenechme se svést pokušením hledět na některé věci jako tělesné a jiné jako duchovní. Neposouvejme svou víru někam do oblak, ale žijme ji tady na zemi. Taneční rej i divoká hudba přece slouží k Boží oslavě.

Chasidský příběh

Dovolte mi tuto myšlenkou ilustrovat židovským příběhem.

Jasnovidec z Lublinu vyslal kdysi z Lublina dva žáky na dalekou cestu do Maďarska. Nařídil jim, aby tentokrát světili svátek Pesach nikoli doma v Lublíně, nýbrž tam u kálevského rabína. V domě rabínově byli vlídně přivítáni, ale žena rabínova nebyla oděna, jak se sluší na cudnou dceru izraelskou, a rabín byl oblečen šatem docela obyčejného sedláka. Žáci se chvěli rozčilením. Celé okolí bylo tak nezvyklé a gójské zjevy hostitelů tak málo nasvědčovaly, že pokrmy jsou připraveny podle přísných předpisů velikonočních. Jen dořekl rabín první slova sederové večeře, slyší žáci, jak venku zastavil povoz a do světnice vstoupili noví hosté. Lidé příliš zbožní to asi nebyli, když přijeli povozem již po východu hvězd a ve svátek je přece jízda zakázána. Rabín a jeho žena je přivítali s velkou úctou, ale žáci zbledli. Neboť stáli tvář v tvář třem statným maďarským hulánům a ještě k tomu nějaké dámě. Byla velmi krásná jak Šulamit z Písni Šalomounovy. Nemodlili se a maďarské písničky zpívali a k tomu tančili celou noc. Žáci se uklidili stranou a sami si hagadu přečetli. Hosté se zdvihli a s rabínem loučili. Teď se ta dáma také obrátila k žákům a s čarovným úsměvem na rtech se jich cosi tázala. Zdali jsou spokojeni, či zda se jim noc líbila. Žáci se nezmohli na odpověď. Tak byli zmateni.

„Bláhovci,“ přivítal je lublinský rabbi se smutným úsměvem. „Kdybyste byli na otázku přisvědčili, přivedli byste na zem věčnou spásu. Neb vězte, že ti tři, byli praotcové Abraham, Izák a Jákob a ona královna byla sama svatozář velebnosti Boží. Od vašeho ano závisel příchod Mesiášův!“ (volně dle knihy Jiřího Langera Devět bran)

Nemyslím, že pokud by žáci opravdu řekli ‚ano‘, nastal by příchod Mesiáše. Příběh ale s židovskou půvabností ukazuje, že Hospodin se může projevit i na místech, kde bychom ho nečekali. Třeba v tanci a hudbě.

Proč máme chválit Hospodina

Verš 6. přináší zvláštní zlom. Nemluví se tu jen o Hospodinově oslavě, ale i o soudu. Překvapivé je, že soud nevykonává Hospodin, ale jeho lid. Ti věrní, o kterých se mluví ve v. 1. Jak bychom se mohli z Božího soudu radovat? Vždyť soud je spíše důvodem k obavám než cokoli jiného. Přesto nás právě k tomu žalmista vybízí z následujících důvodů:

- Soud má eschatologický rozměr. Teprve na nové Zemi bude vykonán soud a teprve na nové zemi budeme moci zpívat píseň novou. Teprve tam budeme slavit skutečně na plný plyn, protože ti, kteří dnes berou lidem práci, zdraví i život, budou v řetězech, v železných okovech.

- Zmínka o meči, o kterém se mluví ve verši šestém, souvisí s Ježíšovým výrokem v Lk 12,49-53. Jak chápal Ježíš svůj soud? Je v jeho jinakosti, samotná jeho přítomnost volá k rozhodnutí. Při setkání s jeho příběhem nemůže nikdo zůstat lhostejný. Je-li tomu tak, vyprávíme lidem špatný příběh, nedobré evangelium. Kristovo „byť

jinak“, jeho bezmoc, jeho láska přináší rozdělení. Je-li v tomto žalmu vložen meč do našich rukou, potom je i na nás, abychom byli jiní, abychom svou vírou provokovali, nutili k přemýšlení, k vymezení, k odmítnutí nebo přijetí.

Nová píseň

Proč je píseň, kterou máme zpívat, nová? Protože Boží vstup do dějin světa nebo do nitra člověka znamená změnu, radikální proměnění. V 15. kapitole Exodu Mirjam zpívá s bubínkem v ruce, když Hospodin přichází a vyvádí z Egypta. Proč píseň? Protože teologickým rozbořením, přednáškou, kázáním nelze zachytit plnost Božích skutků, to dokáže jenom píseň.

Slavit konec roku nemá smysl, jediný hodný oslavy je Hospodin

Včera jsme tedy podle tohoto žalmu slavili správně, naplno, fortissimo, ale slavili jsme špatnou událost. My máme slavit Hospodina a jeho soud, protože „on má v nás zalíbení a přináší nám spásu.“ Přál bych si, abychom v roce 2014 byli citliví na Boží zásahy do života nás samých, našeho sboru, ale i celé Země. A přál bych si, aby již konečně nastala chvíle, kdy budeme v Božím království moci zpívat Hospodinu píseň novou!

Žalm 149

*¹ Haleluja! Zpívejte Hospodinu novou píseň,
jeho chválu v shromáždění věrných!*

